

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM
2018-05-29
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
9976-17

SÖKANDE

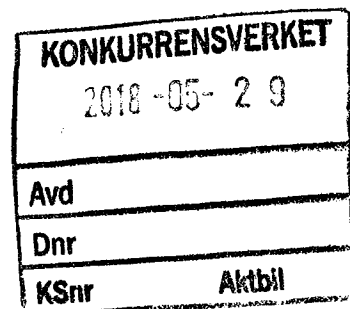
Sandstens Tryckeri AB, 556076-0828
Distansvägen 2
421 74 Västra Frölunda

MOTPART

Nämnden för inköp och upphandling i Göteborgs kommun
Box 1111
405 23 Göteborg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 542161

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Telefax
031 - 711 78 59

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Nämnden för inköp och upphandling i Göteborgs kommun (nämnden) genomför en ramavtalsupphandling av *Tryckeritjänster, dnr 0016/17*.

Av tilldelningsbeslut av den 21 augusti 2017 framgår att nämnden har för avsikt att teckna ramavtal med leverantörer än Sandstens Tryckeri AB (Sandstens).

Sandstens anbud har uteslutits eftersom kravet på erfarenhet inte anses vara uppfyllt då några referensuppdrag inte har angivits för åberopad underleverantör.

YRKANDEN M.M.

Sandstens yrkar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har vidtagits på sådant sätt att bolagets anbud beaktas vid en ny anbudsutvärdering. Till stöd för talan anförs bl.a. följande. Två referensuppdrag har lämnats som täcker både bolagets produktion samt den angivne underleverantörens. Detta då anlitad underleverantör utgör ett naturligt led i deras produktionsprocess gällande vanligt förekommande efterbearbetning som är ett moment vid trycksaksproduktion. – Det framgår inte tydligt i upphandlingen att dessa två referenser kan vara desamma. Det är även rimligt att de referenser som ges gällande deras produktion är fullgoda då det anlitade bokbinderiet är en del i processen. Deras kunder/uppdragsgivare har ingen direkt kontakt med den externa bokbindaren utan detta utgör endast ett arbetsmoment i den totala trycksaktjänst de beställer. Därmed kan de endast bedöma bokbinderiarbetet som en del i helheten. Därför täcker de referenser de uppgivit även den del av produktionen som den externa bokbindaren har gjort.

Nämnden anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande. Av upphandlingsdokumentet framgår klart att anbudsgivarna ska ange två egna referensuppdrag och två referensuppdrag för de underleverantörer som har åberopats i anbudet. Det finns inget krav i upphandlingen på att det ska vara olika uppdrag för anbudsgivaren och underleverantörerna. Däremot måste det framgå att två referensuppdrag har angivits för anbudsgivaren och att två referensuppdrag har angivits för underleverantören. – I Sandstens anbud finns ingen upplysning eller uppgift om att angivna referensuppdrag även avser åberopad underleverantör. Nämnden har därför inte kunnat eller haft anledning misstänka att så skulle vara fallet. Nämnden kan inte veta att Sandstens har anlitat någon underleverantör i angivna referensuppdrag eller att det ens har varit fråga om aktuell underleverantör. Det ankommer på anbudsgivaren att utforma sitt anbud på ett sådant sätt att det klart framgår att de krav som ställs upp i upphandlingen är uppfyllda. Anbudsgivaren står också risken för att ett bristfälligt utformat anbud kan komma att förkastas. I förevarande fall har det inte framgått att referensuppdragen även avsåg underleverantören. Eftersom anbudet inte uppfyller samtliga obligatoriska krav har det rätteligen förkastats.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om det finns sådana brister i den aktuella upphandlingen att det finns skäl för ingripande med stöd av bestämmelserna i LOU.

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna eller andra bestämmelser i LOU. Förvaltningsrätten ska endast beakta de grunder som sökanden har framfört i målet (jfr RÅ 2009 ref. 69). Ett anbud som inte uppfyller alla obligatoriska krav ska förkastas (jfr HFD 2016 ref. 37 I och II).

Om den upphandlande myndigheten brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (20 kap. 6 § första stycket LOU).

I förfrågningsunderlaget ställs krav på referensuppdrag och att leverantören ska bifoga en förteckning med två referensuppdrag avseende leverantören och två referensuppdrag per angiven underleverantör. Något krav på att det ska vara olika uppdrag finns inte.

Av Sandstens anbud framgår inte att de lämnade referensuppdragen även omfattar åberopad underleverantör. Eftersom anbudet således inte uppfyller alla obligatoriska krav i upphandlingen har nämnden rätteligen förkastat anbudet.

Av praxis följer att det saknas möjlighet att nu beakta bolagets uppgift att referensuppdragen även avser underleverantören. Grund för ingripande enligt LOU saknas därmed. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 B LOU)

Magnus Nylander

Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Michaël Koch.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.